

www.nh.rs

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 30.

25. (12.) јула 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Рачун Земаљске Благајнице Газдинских Раденика за год. 1914.

Рат, који је навалио на нашу државу толике силне напасти, није мимоишао ни Земаљску Благајницу Газдинских Раденика. Ну унаточ свој невољи, ипак је пошло за руком да Благајница заврши рачун за годину 1914-ту без сваке материјалне штете и ма да је свако законско наређење правично испунила, ипак није било повода тужбама чланова ни у погледу вршења њихових дужности, ни у издавању њихове при помоћи.

Говорећи о овој установи у години 1914-ој, поменути нам је прво распростирање новог осигурања мировине земљорадника. Као што је познато у ово осигурање може ступити сваки земљорадник: газда, газдински раденик, газдинско чељаде, човек

или жена, ма био које године старости, уз чланарину од 10 круна годишње, а мировину прима, након што је био 10 година члан, не само ако постане немоћан, него сваки који наврши 65 година живота. Осим тога има права на при помоћ у случају смрти или несрећне повреде.

Види се колика је благодет закона то, што се човек, кад наврши 65 година, не пита може ли радити или не, него му се даје мировина која му припада: то су земљорадници одмах врло добро разумели, те се већ прве две године уписало њих 22 хиљаде људи у осигурање мировине. Ово уписивање текло је и у години 1914-ој лепо и уредно све докле није букнуо рат. Тада је уписивање застало, али није престало; јер су се чланови из 49 жупанија уписивали у осигурање мировине. Целе 1914.

године уписало се њих 5933, те је број чланова, кад се одброје умрли и умировљени, износио 26,972. Природно је, да број чланова у оном старом добровољном осигурању, од како је настало ово ново погодније осигурање, није порастао, него је прелазом у ново још и опао у овој години са једном петином чланова. То прелажење траје још и сада.

Рат је имао утецаја не само на добровољно осигуравање, него и на обавезно осигурање земљорадника и слугу за случај унесрећења. То се искусило нарочито при осигуравању вршилачких раденик. Докле се год. 1913-те лети пријавило за осигурање раденика уза 18,541 вршаћих стројева — јавило се год. 1914-те лети само уза 15,328 вршаћих стројева. Види се, да је ратовање позвало на ратиште многе власнике вршаљака а родбина им није могла да ради са њиховим вршаљкама. Тако се исто опажало да опада број газдинских чељади обвезаних за осигурање а и код чланова ванредних обвезаних за осигурање против унесрећења; јер је отишло на бојиште не само велики број сталне, годишње газдинске чељади, него и оних, који су се за време журних радова обично погађали на месец дана (месечњаци).

Године 1914-те било је укупно 722,229 чланова Благајнице. Благајница је дала год. 1914-те припомоћи у 41 хиљада случајева и бесплатног лечења, а и у 700 смртних случајева дала је породицама и деци умрлих чланова припомоћи сарамерно од 50 до 800 круна. Крајем године 1914.

било је њих 1773 лица која вуку вековечиту мировицу све док не умру. Године 1914. издала је Благајница свега 750 хиљада круна припомоћи.

Имовина Благајнице износила је, које у готовом новцу, а које у артијама од вредности, крајем год. 1914-те 9.601,148 круна и 40 филира. Од ових је Благајница уписала за ратни зајам милијон круна први пут, а милијон круна и по други пут за други ратни зајам.

Земаљска Благајница Газдинских Раденика утрла је дакле прошле године многу сузу, доскочила је многој невољи и унаточ тешком ратном времену испунила је све оно што се од ње могло очекивати. Кад настане опет мир, она ће и даље још боље постизавати свој циљ а тај је: да се својски брине за напредак свију земљорадника у Угарској.

Ратни министар за послове око жетве. С обзиром на велику несташицу људске радне снаге, која је од велике потребе код стројева за жетву и вршидбу, одредио је ратни министар, да се мобилизирани стројари и ложачи, који су се у своме грађанскоме позиву бавили око пољопривредних стројева, ставе на располагање опћинама, поседницима и власницима стројева за вршење. Такви се допусти код нас (у земљама круне Св. Стевана) одмах подељују и то до 15. септембра. Стројари и ложитељи могу само у ону опћину ићи на посао у којој су као такви у последње време радили. Што се тиче начина отпуштања поступати ће се

овако: војне команде доставити ће по жупанијама састављене исказе ослобођених великим жупанима, а ови ће за поједине опћине установити, да ли оне потребују стројара или ложитеља. Тако ослобођена момчад стојаће под строгим надзором управних власти, те не ће добијати плату, а биће отпуштена у цивилном или изношеном војничком оделу. Тиме је испуњена једна давнашња жеља наших економа. «Госп.»

али Бог ће помоћи те ћемо и то са-владати, јер главно је већ добивено.

Према последњем извештају министра пољопривреде о стању усева у Угарској очекује се врло повољна жетва и по каквоћи и по коликоћи. Изнесене бројке оснивају се на службеним податцима од 5. јула о. г., оне наравно само приближно оцењују овогодишњи род.

У присподоби са лањском жетвом може се овогодишња управо сјајном означити.

Пшеницом је засејано 5.875,979 кат. јутара, а рачуна се да је уродило 782 метарске цента по јутру, дакле у целом 4597 милијона мет. центи, док је лањски род износио 28.64 милијона мет. центи. Ове ће године дакле бити преко 17.33 милијона мет. центи више пшенице него лане.

Раж се почела жети на све стране, те је до 5. о. м. била у појединим жупанијама и пожњевена. Гдегод је било у своје време кише, успех је у сваком погледу повољан. Засејано је ражи 1.850,295 кат. јутара, а одбацује попречно 696 м. ц. по јутру, те се у свему очекује 12.90 милијона м. ц. према лањских 10.77, дакле за 2.12 милијона м. ц. више него лане.

Мање повољна од лањске, али посве незнатно, очекује се овогодишња жетва јечма и зоби. Јечму је шкодила суша на почетку развитка. Јесенски је јечам пожњевен у великом делу земље, а пролећни дозрева. Засејано га је 2.003,586 кат. јутара, а очекује се 6.63 м. цента по јутру, или 12.46 милијона м. центи у свем, а то би било за 1.800,000 м. центи мање,

ЖЕТВА.

Овогодишња жетва у бројевима.

Министар пољопривреде изложио је огромним бројевима у задњем извештају своје колико рода у разним плодовима можемо да пшчекујемо од овогодишње жетве. Тај извештај може нас обрадовати исто толико, колико би нас обрадовао глас о сјајној победи нашега оружја. Ми смо, са Божјом помоћи и са вредноћом свију оних, који су иза јуначких ратника остали на дому, извојевали са овогодишњом жетвом економску победу. Истина Бог: оскудица у земљорадницима, нарочито у жетелачким, а местимице и непогода времена, може нешто и да омахне наша очекивања,

него лане (14.21 милијона метерски центи).

Зоб је већином још зелена, али ју је киша концем јуна знатно побољшала. Засејана су зобљу 1.877.054 кат. јутра, те се очекује по јутру 6.63 м. центи или у свему 12.36 милијона м. центи. Лањска је жетва зоби износила 12.56 милијона мет. центи, по чем се овогодишња показује за 10,000 м. центи слабија. Ове бројке нису међутим дефинитивне, али се битно не могу променити. Оне су за сваки случај с обзиром на ратно стање утешљиве, јер је већ сада сигурно, да ће нова жетва хлебне хране у Угарској бити за 19.45 милијона м. центи обилатија од лањске, те ће према томе безуветно достајати за домаћи народ, а моћи ће се један део пшенице и ражи такођер извести у Аустрију и Немачку.

*

Што се тиче осталих усева споменућемо само најглавније.

Кукурузу су пријале издашне кише и он стоји свугде сасвим повољно, а најбоље између Дунава и Тисе.

За кромпир је сигурна добра средња берба.

И шећерна репа навешта за сада добру средњу бербу, а исто тако крмна репа. Репица је већ измлаћена са средњим успехом.

У пасуљу ће бити добра берба.

Од воћа уродиле су шљиве, јабуке и крушке добро, али трпе од буба, те ће им бити берба испод средње, док се за брескве, орахе, лешњике и бадеме очекује средња берба. Разлика

је међутим велика у појединим крајевима.

Дуван је понешто заостао услед суше, но сад се лепо развија и већ местимице цвета.

Крмно биље успело је уобће сасвим добро.

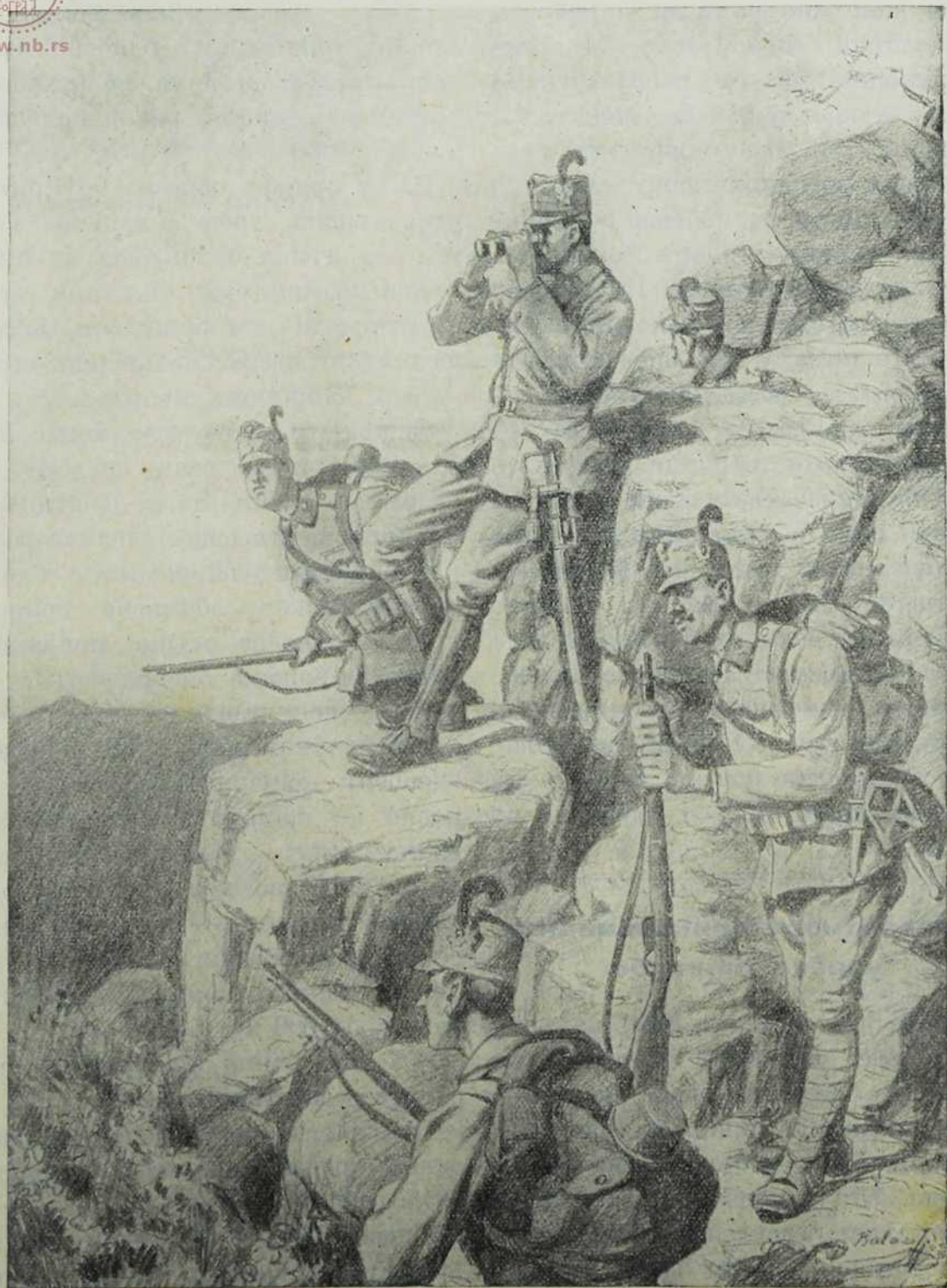
Прибројив приход из Хрватске и Славоније, на темељу приближних бројева, може се рачунати: да ће наша пола монархије постигнути 50 милијона м. центи пшенице.

Како ће се ове године усредити куповање и онда продавање жита у једној организацији, те ће се штедити е тим благом, поучени жалосним искуством минуле године, то се може сигурно утврдити, да не требамо бити за следећу годину забринути за брашно или за лебац. Бити ће га у пзобиљу до конца 1915/16.

Као што министарство пољопривреде говори о повољним изгледима, тако не таји ни неповољности. У жупанијама где није било кише, жетва је слаба. На многим местима је храна рано узрела, од кише је зрно омекло, па ако се за времена не пожање, круниће се зрно врло лако и много ће га отићи у штету. Зато ваља газде да се пожуре са жетвом и вршидбом, да их не би са одоцњавања постигнула осетљива штета.

Бензин и жетелачке машине.

Преузвишени г. барон Имре Гиљањи набавио је велики број жетелачких машина и разместио их је по овим местима: Нађкарољу, Араду, Зомбору, Нађбечкереку, Темешвару, Ђеру, где ће их продавати предстојник Кр. Уг.

Наша извидница на талијанској граници.

Газдинскога Надзорништва. Цена је ових жетељака са целим прибором (по системи Белер-Мелихар, Мк. Кормик, Поано) 585, 620 и 635 круна, а уз то и превоз из Будапеште. Ко жели да купи оваку жетељку, нека се обрати дотичном звању.

Исти г. министар набавио је и више хпљада метареких центи бензина за пољопривредне потребе. По наредби министровој продаје Сложиште Вакуум Друштва у Алмашфизите (Vakuum társaság telepe, Almásfüzitő) метрцентв најбољега бензина за 105 круна а остале творнице продају га по 110 круна. Газда који жели да набави себи бензина, нека се обрати на ову адресу: A m. kir. földművelési Ministerium XII. főosztálya — Budapest писмено и нека сведоџбом Опћинскога Поглаварства искаже колико коњских сила имаде његов мотор и ради чега му је бензин потребан. Кад му приспе бензин, бурад нека одмах врати тамо, од куда су му дошла.

Обвезатност пријављивања успеха вршидбе.

Влада је издала наредбу, по којој су дужне све особе, које било за себе, било за друге у жетви године 1915. обављају вршидбу пшенице, ражи, наполице, јечма или зоби стројевима за вршидбу на бензински, петролејски, електрични или други који моторни погон; затим парним стројевима за вршење или онима на витло (Görel) — водити тачне белешке о свакој по њима обављеној вршидби

по опћинама и по врстама жита, те у смислу споменуте наредбе пријављивати опћинским (односно градским) поглаварствима све измлаћене количине пшенице, ражи, наполице, јечма и зоби.

На ту пријаву обвезан је у првоме реду власник строја за вршење, а ако је строј издан у закуп, онда закупник.

Ако поседник или закупник строја не руководи сам вршидбом, онда је на пријаву обвезан надгледник строја (чувар, машиниста, дворитељ).

За пријаве служе пријавнице, које се испуњују за сваку недељу (од недеље до субате), те се добивају код опћинских (градских) поглаварства.

Количина измлаћена жита има се дневно након обављене вршидбе унети у односне ступце пријавнице према белешкама очевидности.

Ко не испуни или ко повреди било којим начином своју овом наредбом одређену пријавничку дужност, односно ко настоји измаћи контроли власти чини — у колико његов чин не би потнадао под удар које теже казнене установе — прекршај, те ће се казнити казном затвора до два месеца дана и новчаном глобом до износа од 600 круна.

О свима овима прекршајима преућују редарствене власти.

Ова наредба ступила је на снагу даном проглашења, то јест 30. јуна 1915. године.

Упозоримо наше газде и власнике вршаћих стројева, да се строго држе ове важне наредбе.

»Госп.«

Прилепљиве болести.

(Наставак)

5. Срдобоља (Dysentery), Ruhr. Проузрочитељ болести је Крусо—Сигашев бацил или једна најнижа врст животињског царства — звана Амебе. Налазе се у изметинама болесника, мање у његовој мокраћи и зараженим предметима.

Како се преноси и шири болест? Болест се преноси кроз изметине, затим кроз заражену воду, млеко, разне јестивине и заражене предмете.

Битни знакови болести: У почетку болести грозница, на то повишена температура тела средњег ступња. Јаки болови и грчеви у трбуху, који су скопчани са честим пролевима. У изметинама има слузи и крви. Болест траје од 10 до 25 дана.

Очување и лечење: Здравствене мере биле би као код бр. 4. Профилактично уштрцавање дисентеријевог серума: ово вреди код Крусо—Сигашеве врсти срдобоље.

6. Куга (Pest). Проузрочитељ болести је кугин бацил: он се налази код плућне куге у испљувку болесника, код цревне куге у изметинама, а код жлездне куге у жлездама болесника.

Како се преноси и шири болест? Болест се преноси кроз бухе, које се налазе на пацовима, што су оболели

од куге, затим кроз заражене предмете, кроз испљувак и изметине болесника.

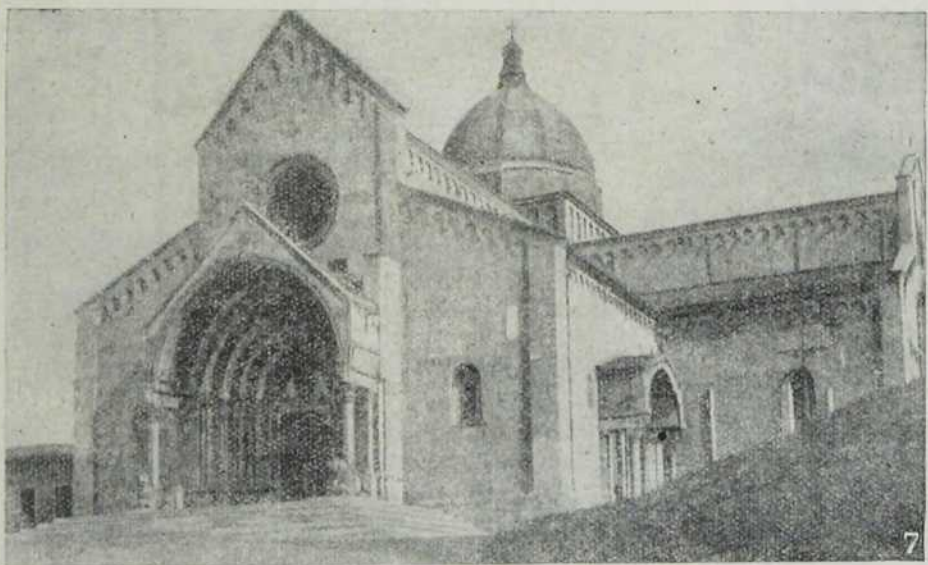
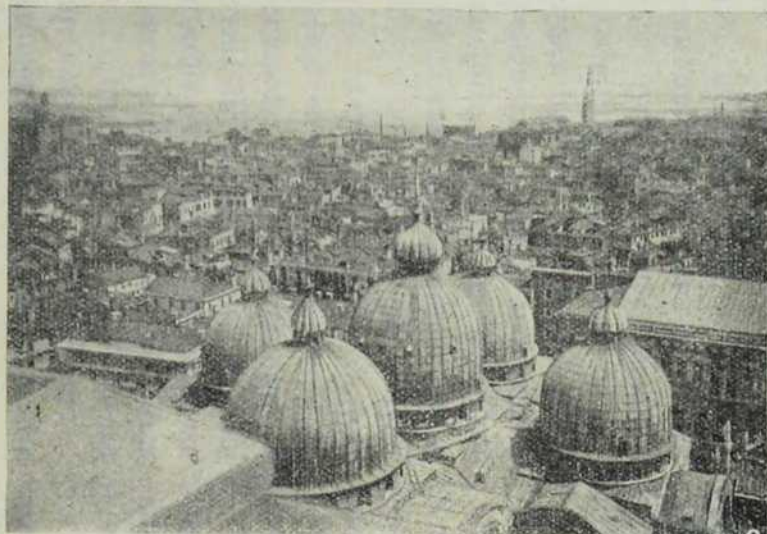
Битни знакови болести: У почетку грозница, иза тога повишена температура тела. Код жлездне куге су жлезде бедрењаче, у препунима — Leisten-egend — често и под пазухом, на затиоку и врату, натечене и врло болне, на то наступа гнојење истих, те отровање целог тела, при чем болесник не зна за се — он често бунца. Плућна куга увек је спојена са упалом плућа. Испљувак је крвав и помешан са слузи. Долази често и јако крварење из плућа. Плућна куга често води смрти и то обично трећи дан иза оболења, док код жлездне куге смрт наступа 5. или 7. дан.

Очување и лечење: Строго изоловање (осамлење) болесника. Раскужба куће, бродова, што су кугом заражени: раскужба свих предмета, што се у њима налазе. Таманење пацова. Профилактично уштрцавање кугиним серумом.

7. Богиње или оспице (Variola). Blattern. Проузрочитељ болести још је непознат: налази се пак у гноју оспичавих, у њихову испљувку, те у љускама коже, које се љуште након пролаза болести.

Како се преноси и шири болест? Болест се преноси кроз директни додир болесника, кроз заражене предмете, као и кроз постељину и рубенину; није искључена зараза и кроз зрак.

Битни знакови болести: У почетку болести лака грозница, а иза тога повишена температура тела до и преко 41° C. Силна главобоља — јаки бо-

1—2. Венеција из висине. — 3. Ђумрук и црква Св. Марије у Венецији. — 4. Хотел Екселзиор на Лиду.
5. Анкона са мора. — 6. Трајанов славолук у Анкони. — 7. Базилика у Анкони.

Места, која су наши бродови и крилатићи бомбардовали.

лови у крстима и зглобовима, за тим бљување, жеђ бунцање и грчеви. Трећи или четврти дан иза појаве болести црвени осип по лицу, за тим по осталом телу, који се трећи дан претвара у мехуриће пуне гноја; на то настају отворени болни чирећи, иза тог дана почињу зацеливати, а кожа се лагано љушти. Иза ових карактеристичне бразготине по лицу и телу, које остају кроз читав живот.

Очување и лечење: Строго изоловање болесника: строга раскужба куће и свих предмета у њој. Профилактично каламљење. У време појаве болести морало би ово каламљење бити обавезно.

8. Скрлет (Scarlatina). Scharlach. Проузрочитељ болести није познат.

Како се преноси и шири болест? Болест се преноси и шири кроз заражене предмете, особито пак кроз директни додир болесника, по готово, кад му се кожа љушти.

Битни знакови болести: у почетку болести јака грозница, а иза тога повишена температура тела до и преко 41° С. Јака главобоља, болови у врату, грлу и шији. Карактеристични, скроз црвени осип коже почев од врата па до ногу. Језик скроз црвен.

Након четир до пет дана попушта црвенило коже, која се почима љуштити као љуска куваног кромпира.

Очување и лечење: Изоловање болесника; раскужба заражене куће и свих предмета у њој.

Употребљавање бања, особито кад се кожа болесника љушти.

(Свршите се.)

Када нам ваља воће брати?

На то питање највише њих тај одговор дају, да воће онда ваља са дрвета скинути, када је сазрело. Тај одговор није сасвим тачан. Оно воће, које желимо куда послати, не смемо до потпуне сазрелости на дрвећу оставити, јер презрело воће не подноси путовање у затвореним пакетима, оно се распадне. Воће са меканим месом врло се лаким путем распадне и труне. Зато увек ваља пазити на паковање воћа, да међу здраво и лепо воће не метнемо ни мало труло воће и места између воћа треба да испунимо меким иверјем.

Воће, које хоћемо да куда пошаљемо, ваља у зору, пре сунца, брати и то руком. При брању пазимо да га руком не притискивамо. При брању ваља воће одма сортирати. Лешње, боље за себе, а мање лепше обашко. Тако сортирано воће имаде бољу цену, те се награђује труд око сортирања.

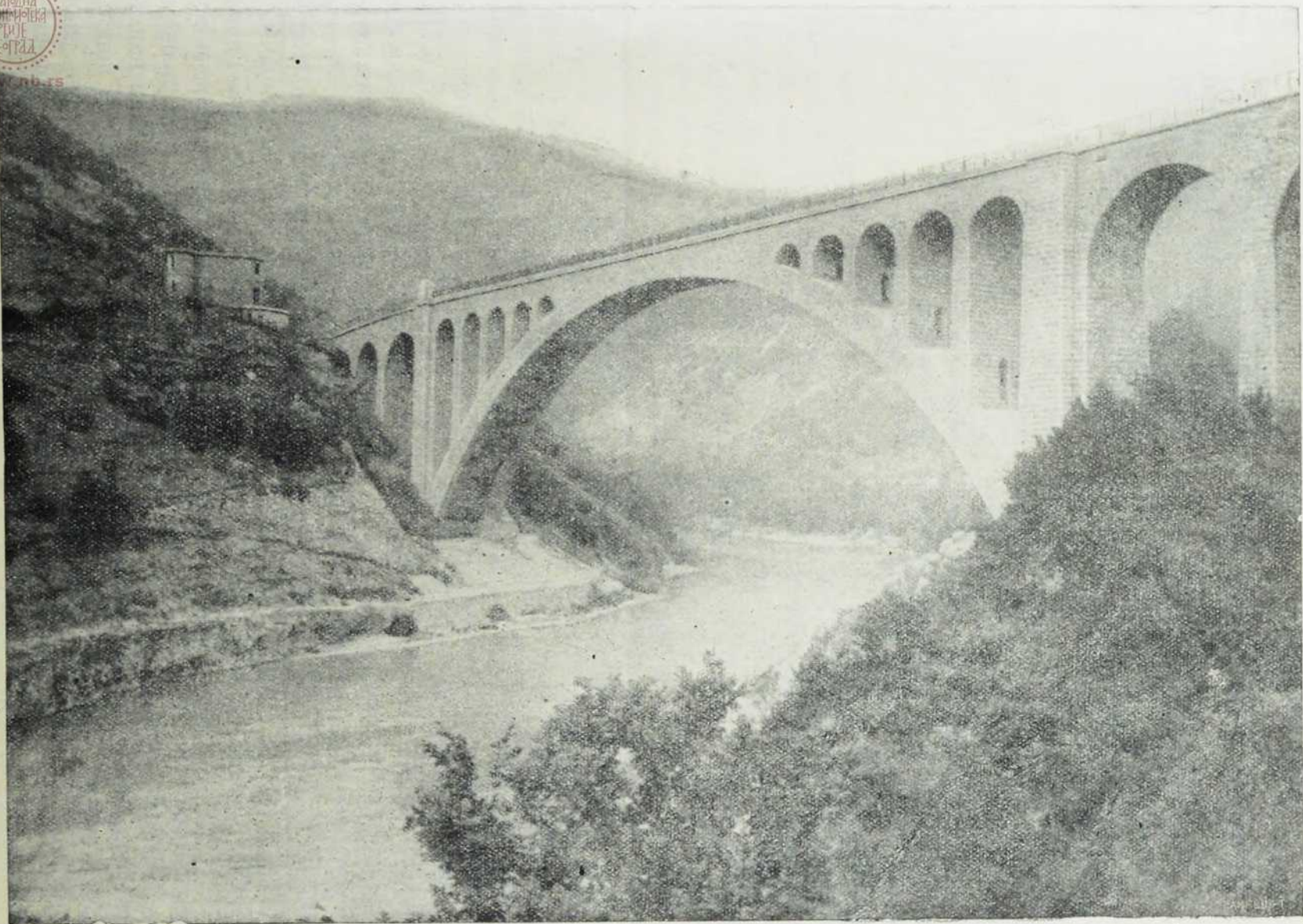
Воће, које хоћемо да сунимо, оставимо што дуже на дрвету, јер што дуже остане воће на дрвету, тим више шећера садржава у себи. Суво воће треба да имаде много шећера.

Ако воћка имаде много труло воће, онда свако јутро задрмајмо помало дрво. Натруло воће се даје од трулежа очистити и осушити.

www.nb.rs

Н
А
Р
О
Д
Н
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Мост преко Наонце.

КРОНИКА.

Огледало светскога рата.

У задње доба често су људи помишљали: где је Хинденбург? Шта ради Хинденбург? Шта ћути тај славни немачки војсковођа? У сред многих и славних победа по целој Галицији нису заборавили Хинденбургово име; сваки је то очекивао, да ће Хинденбург опет доћи; да ће Русе потући и поново победити. Имао је свет потпуно право што је то очекивао од Хинденбурга. Немачки велики војсковођа дошао је и поново је потукао руску војску. Он и аустро-угарска војска пробили су руски убојни ред а поводом тога пробијања положило је њих 26,457 руских заробљеника своје убојно оружје. Мимо то заплениле су савезничке војске силесију топова, машинских пушака и муниције.

Ово пробијање руске убојне линије значи то: осигурано је продирање напрема важном руском граду: Варшави! Падне ли Варшава, основан је над: да се приближује завршетак светскоме рату!

Говорисмо већ вишепута, да ће Руси бити принуђени да заврше ратовање и кад се ослободе удружене немачке и аустро-угарске војске свога ратовања са Русима — лако ће после свршити ратовање и на западу, са Французима и Енглезима.

Из Енглеске долазе очајни гласови. Двеста хиљада раденика обуставило је тамо по угљеницима рад из огорчења на рат и на рђаву наплату. Не

буде ли било у Енглеској угљена — како ће бродови да ратују са хладним казанима? Овај грдни раденички «страјк» може да буде повод ускоравању мира — јер бој не бију само војници на ратишту, него и народ на дому.

Где год Талијани насрну на наше границе, враћају се назад са грдним губитцима. До сада не показаше ама ни најмањег успеха. И у Италији ће безуспешно ратовање народу брзо дозлогрдити.

Опраштање поштарина таборским дописницама. Министар трговинских послова објављује публици следеће: таборске дописнице (писма) не плаћају поштарину ако су адресована таборској пошти (звању, станици); утврђеном месту на војничком попришту; морнарици (у Поли, у Будапешти); у Далмацији, Босни и Херцеговини војницима или војеним службеницима (нпр. жандарима, финансима, добровољним болничарима) војничким особама у болницама; писма у болницама лечених жандара, финанца, грађанских особа, војника, болницама додељених војника и грађана. За све друге особе ваља дописнице франкирати пре предаје на пошту, иначе се плаћа глоба као за неплаћена писма. Ако публика употреби таборске дописнице за међусобно дописивање а не франкира их при предаји, наплаћује се за њу осим 5 филира поштарине још и глоба од 2 круне ради прекршаја поштанскога прописа.

www.nb.rs

Министри у Горњој Угарској. Преузвишени г. г. барон Имре Гиплањ, министар пољопривреде и Јован Шандор, министар унутрашњих послова, отпутовали су у Горњу Угарску, да у жупанијама Землену и Шарошу прегледају пределе, које су Русе опште-тили. Министре су отпустили г. г. Јосиф Бартоки, државни тајник и Карло Теглаши, министарски саветник.

Жалосна годишњица. Зором дана 8-ога јуна навршила се 4-та годишњица од како је земљотрес опустошио варош Кечкемет. Ова напредна варош је претурила ову своју невољу и мало што-шта има да је опомене на прошлу несрећу. Но ма да се то заборавило, ипак су у ту зору завонили у највеће звоно старе кечкеметске цркве — већ и ради онога, што људи веле: поменуло се — не вратило се!

Молба краљева врховна ловачка ментра. Гроф Туи-Хохенштајн, цуковник ван службе, молио је врховну команду, да га — без обзира на његову старост и његов чин — прими у војску, да се бори против Талијанаца. Леп пример и за млађу господу, која се завлаче у магацине, канцеларије и болнице, само да не иду на бојиште!

Да се осигура вршидба. Министар домобранства наредио је путем министарства пољопривреде да се пусте кућама својима на допуст све земљорадничке машинисте и раденици који послужују млатила и вршаљке. Кома нису пустили кући његовога машинисту, нека се обрати своме вешикоме жупану.

Рђава жетва у Италији. Лане је родило у Италији 56 милијона метерценти хране, а ове године биће да је родило 48 милијона метерценти.

Ко може да путује у Босну? У Босну, Херцеговину и Далмацију може да путује особа грађанскога сталежа само са дозволом заповедајућег генерала у Сарајеву.

Путници који добију ову дозволу, ваља да имају узга се исправу са којом ће доставерно неказати, да су они то зајеста.

Покварено јестиво. Бива сада већ вишенета, да се јестива, што их шиље својта поштом војницима на бојишта, покваре пре него што се уруче и потроше. По наредби министра домобранства предаје пошта ова јестива Деоничком Друштву за гајење риба, да их оно преради и с њима рибе храни.

Девојка димничар. Карл Шар, димничар, оцачар у Мерану, отишао је са свима својим помоћницима у војску на ратиште, те му сада, док је он одеуца, ћерка његова, којој је 18 година, чисти димњаке у целоме Мерану.

Дебреценци дижу погорело село. У Шарошкој жупанији погорели су са рата овога многа села, која ваља из нова подигнути. Сада се већ у то име купе прилози по свој Угарској. Дебреценци су изјавили, да ће они подигнути из нова цело једно село и назваће га «Дебреценфалва» а дебреценски мајистрат сазидаће селу томе своеску општинску кућу. Ко ли ће подићи на ново опустела и разрушена села у доњем Срему?

Руски губитци у бројевима. Када се у старије време ратовало, није било ни на бојишту толико војске, колико је данас у нас заробљено Руса од месеца маја па до сада. Ми смо у месецу мају и јуну заробили 464,238 руских војника, а уз то задобили 344 тона, 940 машинских пушака и 207 муниционих кара.

Брука Италије. У овим тешким приликама наш је свет војницима и рањеницима давао и шаком и капом и то увек драговољно. Давали смо новаца, хране, одеља, јастука, перина; једном речи све и сва само да помогнемо дичним браничима отаџбине. Талијавски народ не ће да жртвује за своје војнике тако ништа, да је то права брука, са које ће им остати црн образ до века.

Довоз румунскога петролеума. Цена је петролеуму пала. Румунија шаље дневно по 100 вагона преко Брашове у Угарску, а пошто смо истиснули Русе из Галиције, почео је довоз петролеума и отуда.

Напред на непријатељској земљи.

ЗАБАВА.

Народи у краљевини Италији.

Краљевина Италија има преко тридесет и пет милијона становника. Становници су већином католичке вере. Међу Талијане има помешано доста других народа, али немају никаква права за употребу свог језика у школи и управи. Ту има Албанаца, Грка, Француза, Немаца, Словенаца и Хрвата и Срба.

Талијанска влада дели словенске житеље у Словенце и Србе. Има их свих скупа око 6800 породица. Словенци обитавају већином у Фурланској, а Срби (Хрвати) у Молиси и две општине у окружју Ларино у покрајини Кампобасо и то у Аквовиви Колероне и у Ст. Фелице Славо. У првој општини говори нашим језиком 506 породица од 519, а у другој 563 породице од 617. У крају Чедаду у Фурланској говори половица становника словеначки и то у општини Атимице, Федеце, Препото и Торезано. Исти је такав размер у општини Монтенаро, која лежи у крају Гемони. Скоро искључиво говоре словеначки у општинама Лусевери и Платишћу у крају Тарценту, а сасвим су словеначке општине:

Резија, Дренкија, Гримако, Рода, Св. Ленарт, Савоња, Срења, Тарцета и Св. Петар на Надижи. Талијански Словенци жилаво чувају и бране свој језик. Талијанска им влада не да ни једне словенске школе, угушују одмах у заметку свако и најмање народно кретање.

Осим Словенаца и Хрвата налази се у Северној Италији по разним алпским долинама до 2300 немачких породица, од којих ако 1150 породица говори немачким, валишким (Швајцарским) наречјем а око 1200 породица баварским.

Француски говори у Италији до 20,000 породица. Највише их има у Пијемонту. У окружју Пинероло превлађује францустина. Француза има такођер у већини у десет општина окружја Сусе. Француске су такођер покрајине валдоистанске.

Онда живи у Италији до 32,000 Грка и то у Јужној Италији. Овде је навластито Калабрија највише грчка. У окружју Палици имају четири општине: Бова, Кондофури, Рокафорте дел Греко и Рогуди, које су скоро сасвим грчке. Исто тако је сасвим грчка покрајина Лече.

Затим имаде у Италији доста Албанаца. Има их, колико рачунају 120 до 200,000. Живе раштркани по Јужној Италији, а ве-

Кипом у покрајинама: Потенца, Катандаро, Фодна, Лече, Косенца и Палермо.

Осим ових народа живи још у Италији много других народа, којих нема велик број. У Сицилији и у Јужној Италији има их норманске и арапске крви, али они данас нису никаква народна или језична скупина.

Из «Сар. Л.»

К О В Ч Е Ж И Ћ.

Брашно и лебац из сламе.

У Берлину је прошлих дана кемичар др. Фридентал држао предавање у савезу господара, које је побудило силно изненађење. У предавању се разлагало, како се из сламе приређује лебац и храна за благо. Слама се мора особито фино самлети, јер је она, како се употребљава сада, окружена целулозом, која чини да се брашно из те сламе не може употребити као храниво средство. Услед овог особито финог самлења уклањају се те целулозне кожице, а осим тога се извуку из сламе све храниве саставине. Вештаци изјављују, да је тај изум врло важан, јер ће се тиме стати на пут пужди, која је у Немачкој наступила гледе живежних намирница.

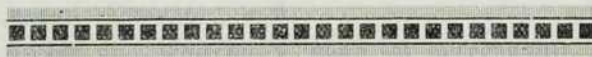
Пошта уредникова.

Претплатнику у Кумани. Молим Вас, јавито ми се слободно са пуним именом, па ћу израдити у Министарству пољопривреде: да се све Ваше тужбе извиде. На безимену пријаву то не иде. Не бојте се да ће Вам што замерити ако су Ваше тужбе оправдане.

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Мађарска Газдинска Задруга образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земаља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

ОГЛАСИ

Огласи се примају у наклади

ЊИВЕ

Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин—читаоцима.

Над смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним слинама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.